

1944

18 ТРАВНЯ

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГЕНОЦИДУ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО НАРОДУ

Представництво
Президента України
в Автономній Республіці Крим

КРИМСЬКА
ПЛАТФОРМА

[Переглянути файл](#)

Добірка книг про окупацію Криму:

- **“Люди “сірої зони”: Свідки російської анексії Криму 2014 року”**, Анна Андрієвська, Олена Халімон — висвітлює історії жертв російської окупації та історії людей, які виступили проти російської армії.
- **“КримНаш. Історія російського міфу”**, Сергій Громенко — про розквіт політичної міфології, який зумовлений окупацією Криму.
- **“Книга свідчень. Анатомія російської анексії Криму”**, Анна Андрієвська, Олена Халімон — про перебіг російського вторгнення у Крим та його окупацію навесні 2014 року;
- **“Анексія Криму — міжнародний злочин: Монографія”**, Олександр Задорожній — комплексне міжнародно-правове дослідження відносин, пов'язаних з міждержавною взаємодією РФ та України з “кримського питання”.
- **“Загублений острів. Книга репортажів з окупованого Криму”**, Наталя Гуменюк — збірка репортажів з тимчасово окупованого Криму, куди журналістка Наталя Гуменюк їздила впродовж 2014–2019 рр.
- **“Крим за завісою. Путівник зоною окупації”**, Ольга Волянчук, Христина Добровольська, Максим Майоров — про ситуацію на півострові до і після його окупації росією.
- **“Анексія: Острів Крим. Хроніки гібридної війни”**, Тарас Березовець — про механізми та технології т. зв.
 - “гібридної війни”, розв'язаної військами РФ на території Криму.
 - **“Вільні голоси Криму”**, Олеся Яремчук, Мустафа Джемільєв, Інна Березніцька, Анастасія Левкова, Олександра Єфименко, Ірина Славінська, Рустем Халіл, Євгенія Генцова, Єва Райська, Марія Глушко — збірка портретів шістнадцяти політв'язнів-журналістів, які борються за права людини та свободу слова в окупованому Криму.

Добірка книг про історію і культуру Криму:

- **“Кримськотатарська кухня”**, Олена Соболева — про народну культуру, гастрономію, історію кримськотатарського народу у XX ст.
- **“Кримськотатарські родини”**, Євгенія Генцова — книга про боротьбу кримськотатарського народу в історіях чотирнадцятих сімей.
- **“Весілля кримських татар: традиційні форми та трансформації”**, Олена Соболева — книга написана на широкому джерельному матеріалі, що був зібраний дослідницею в ході численних етнографічних експедицій до Криму.
- **“Книга Історія Криму. Коротка оповідь великого шляху”**, Гульнара Абдулаєва

— стисла історія Криму від таврів і античних міст до окупації Криму.

- **“25 відомих кримських татар. Від Кримського ханства до сьогодення”**, Гульнара Абдулаєва — про кримських татар, завдяки діям яких кримськотатарська держава і народ увійшли у всесвітню історію.
- **“Пів століття опору: кримські татари від вигнання до повернення (1941-1991 роки): нарис політичної історії”**, Гульнара Бекірова — детальний виклад історії кримськотатарського національного руху, підкріплений розлогим цитуванням самвидавчої преси кримських татар, добіркою документів та інтерв'ю з Мустафою Джемільєвим.
- **“Історія Криму та кримськотатарського народу”**, Гульнара Бекірова, Андрій Іванець, Юлія Тищенко, Сергій Громенко, Бекір Аблаєв — навчальний посібник, який розвінчує міти про Крим.
- **“Наш Крим: неросійські історії українського півострова”**, упорядник Сергій Громенко — збірка публіцистичних статей про історію півострова з моменту становлення Кримського ханства до незалежності України 1991 року.
- **“Забута перемога. Кримська операція Петра Болбочана 1918 року”**, Сергій Громенко — про трактування "кримської проблеми" на світовій арені у 1917-1918 рр., про сили і плани сторін, про хід бойових дій і про втрачену можливість приєднати Крим до УНР.
- **“Кров інших: кримський злочин Сталіна і поетика солідарності”**, Рорі Фіннін — праця американського українця про Крим і впливи на нього України, Туреччини та росії.

Художні фільми:

- **“Додому” / "Evge" (2019)** — драма про повернення кримськотатарської родини до Криму після окупації росією <https://cutt.ly/qrsjJBmJ>
- **“Хайтарма” (2013)** — історія льотчика Амет-Хана Султана та депортації кримських татар <https://cutt.ly/PrsjH6LI>

Документальні фільми:

- **“Позбутися непокірних. Як росіяни витісняли кримських татар”** (укр.) <https://cutt.ly/irsjXrgF>
- The Untold History of Crimean Tatars (англ.)
- <https://youtu.be/IU3FuoJwggA>
- **“Реальна історія депортації кримських татар” (2024)** (укр.) <https://cutt.ly/trsjZXmt>
- True History of Crimea by Akim Galimov (англ. субтитри): <https://youtu.be/mmGsR4ADGY8?si=xFwoQbnSCwhYzNi4>

- “Мустафа” (2016) <https://cutt.ly/BrsjLh6D>
- “ARZU / МРІЯ” (2018) <https://cutt.ly/BrsjKUtk>
- “Самоповернення в Крим” (2021) <https://cutt.ly/ursjZbko>
- “Крим. Нескорений” (2016) <https://cutt.ly/0rsjZaXx>
- “Крим: 10 років окупації” (2024)
<https://cutt.ly/WrsjZUNP>
- “Крим. Звільнення” (2023)
<https://cutt.ly/brsjZGtf>
- “Крим. ізоляція” (2022)
<https://cutt.ly/RrsjLFiB>
- “Крим. Оточені зрадою” (2019)
<https://cutt.ly/prsjL0uq>
- “Хроніки анексії” (2019)
<https://cutt.ly/lrsjZqWv>
- “Крим, як це було” (2018)
<https://cutt.ly/wrsjLEDA>

Відеоролики:

- “1944: Хронологія депортації кримських татар” <https://cutt.ly/jrsjZ2li>
- “Книга-мандрівка. Україна” / Депортація <https://cutt.ly/UrsjXand>
- “Книга-мандрівка. Україна” / КРИМ <https://cutt.ly/TrsjXkKG>

Інформаційні матеріали:

- Інтерактивний урок "Research Club «575: навіщо пам'ять українцям?»" <https://cutt.ly/zrsjGVRN>
- Освітній матеріал “Боротися — значить жити, жити — значить боротися” (П. Бомарше) За книгою Севгіль Мусаєвої та Аліма Алієва “Мустафа Джемільєв. Незламний” <https://cutt.ly/grsjHrBk>
- Лекція “Історія та суспільно-економічні процеси на Кримському півострові до 2014 року” <https://cutt.ly/hrsjHxl4>
- Урок для 11 класу “1944. Депортація кримських татар” <https://cutt.ly/VrsjHTmj>
- Перелік корисної літератури для навчального курсу “ProKrym: державна політика реінтеграція Криму” <https://cutt.ly/LrsjHXxP>
- Інформаційна платформа “Tam?rlar”, що збирає історію депортації <https://cutt.ly/HrsjNOPY>
- Genocide of the Crimean Tatars: an ongoing crime: <https://www.ukrainer.net/en/genocide-of-the-crimean-tatars/>

Наукові статті:

- “Депортація кримських татар у спогадах та щоденникових записах очевидців подій”, Наталія Гамарник <https://cutt.ly/dtZ5Jnel>

- “Депортація кримських татар у 1944 р.”, Микола Бугай <https://cutt.ly/RrsxgoEj>
- “Дитинство депортованих кримських татар в Узбекистані у 1950-х роках (за матеріалами спогадів)”, Мартін-Олександр Кислий <https://cutt.ly/Wrsxgg62>
- “Повернення кримських татар на батьківщину в 1956-1968 рр. як прояв опору радянській владі”, Мартін-Олександр Кислий <https://cutt.ly/4rsxgbay>
- “Повернення кримських татар до Криму напередодні 1989 р. як дослідницька проблема”, Мартін-Олександр Кислий <https://cutt.ly/wrsxgRBB>
- “Повернення додому”, Айше Меметова <https://cutt.ly/7rdqBcF5>